

83. ԱՎՁԻ ԲԱԼԱԲԵԳԸ

Դե որ խոսկը պանցվել ա ճակատի կրի մասի, մին նաղըլ էլ եմ պատմիլու, անգաճնիտ պան'ց արեք, լան'վ լըսեք:

Ինըմ ա, ինըմ չի, մին թաքավոր ա ինըմ, համա ըստան ոչ մին խոխա չի ինըմ:

Մին քըչեր էլ արագըմը թաքավորի կուշտն ա կալիս սիպտակ մըրքավոր մին մարթ հու ասըմ ա.—Գիղըմ եմ քու ամմանամեծ դանդը, կընգանըտ չըպետք ինիլն ա, սորվանից իննը ամիս, իննը օրը որ աս կենա, քե մին ոսկիքաճոլ տղա յա ինիլու, պայց տոլ վէլ կնիկըտ էլ վեց ամսա եղը մեռնիլու վեք: Թան ուղի ես, ասա':

Թաքավորն ասըմ ա.—Իմ ինիլ-չինիլը էլ պանի պետկը չի, մինակ թան իմ թախտը շան ու կելի ճանգը ընգնի ոչ: Ռազի եմ:

—Դե որ ուղի ես, հաստա'դ գիղան, որ տղա ունես, անըմը կը-տինես Բալաբեգ, —ասըմ ա բիձեն հու չըքվըմ:

Իննը ամիս, իննը օրը թըմամըմ ա, թաքավորին մին տղա յա ինըմ, անըմը տինըմ են Բալաբեգ, մեծ քեփ ու ուրախութուն են սարքըմ, որ թախտը տանտակ չի մնալու, համա տղի վեց ամիսը հենց թըմամըմ ա, թան չէ, թաքավորն ու թաքուհին մեռնըմ են:

Նազիր-վանգիրինն ուրանց թաքավորին ու թաքուհուն առոք-փառոք թաղըմ են, եղո նըստըմ են մըսըլհաթի, թան ում տինեն թաքավոր, մինչու Բալաբեգի մեծանալը: Շատ որ խելք խելքի են տալիս, փոխկն ընգնըմ ա մեծ վանգիրին: Էս վանգիրն էլ հենց տը-հենց մին պանի յա սպասիլիս ինըմ: Որ տանըմ ա թաքավոր, որ պերանի համը կալիս ա տեղը, մին քըչեր էլ Բալաբեգին փըթաթըմ ա բարուրի մեչին, տանըմ քոլը, թողըմ մին ծառի տակի, եղո չավ անըմ, թան թաքավորի տղեն էլ ա մեռել: Սուտ տեղից մին ղուլթի յա չինիլ տալիս, էլհան առոք-փառոք տանըմ են թաղըմ, թաքավորու-թունը մնըմ ա մեծ վանգիրի ծեռին:

Թո էտ վանգիրը ուրան թաքավորութունն անի, մենք քինանք տենանք Բալաբեգի ախըրն ինչ տանով:

Բալաբեգը հենց որ քնիցը գըրթնըմ ա, ըսկսըմ ա լանց ինիլը: Էտ սանի վրեն մին ածղահա արչ կալիս ա, հոտ քաչըմ, թանթերո-վը տեսուտեն շուռ տալիս, եղո խըտըտըմ հու տանըմ ուրան պոնըմ:

էս արչին էրկու քոթոթն ա ինրմ, էտ քոթոթների նհետ Բալաբեգը ծիծ ա ուտըմ, ընդրանց նհետ հաղ անըմ, մինչու բա-
բաթ մեծանըմ ա: Որ տարին աս ա կենըմ, Բալաբեգը տանըմ ա
նոգան-բաբաթ մին տղա, արչի մնան ուժեղ, մարթի մնան խելունք:

Օրերիցը մին օր էլ էտ ղոլերովը անց ա կենալիս ինըմ մին ավչի,
տենըմ ա էրկու քոթոթի նհետ մին խոխա յա հաղ անըմ, թաքուն
մոտիկանըմ ա, փրոնըմ Բալաբեգին, տանըմ տուն: Տո՛ւ մի ասիլ, էս
ավչուն էլ խոխա չի ինըմ: Կնիկը եփ խոխին լըղըցնըմ ա, տենըմ ա
դո՛ղիցը մին մենդալ ա կախ: Հանըմ ա, տալիս մարթին, պնցըմ են,
կարթըմ, որ տղի անըմը Բալաբեգ ա, ինքն էլ էրկու տըրեկան ա:

Ավչին ամման օր իշքան ավի ա քինըմ, կոոժը հաջողըմ ա, բոլ-
բոլ ավի միս ա պերըմ, ուրանք էլ են ուտըմ, ծախըմ էլ են հու սը-
հենց իրեքով ապըմ են:

Բալաբեգը եփ տանըմ ա տասը տըրեկան, համա ոչ ով վը-
հատըմ չէր, որ էտքան կո՛ւճիր ա, էնքամ փարթամ հու նախշուն
տղա էր: Ամման օր հորը յախեն կըտըմ ա, թն ուրան էլ նհետը
ավի տանի, համա հերը, որ շատ էր սիրըմ տղին, ուզըմ չէր տանի,
վախնըմ էր, որ մին պնն կըպըտահի: Համա դե վերչիվերչո կարըմ
չի ատկազ անի, տանըմ ա:

Բալաբեգին նրստըցնըմ ա մին կաղնու ծառի վրն, թն թըմաչա
անի, ինքը սկսըմ ա ավի ման կնլ: Քըսօր չըտանն՝ մին եղնիկ ա
սըպանըմ, շըլնկըմ, կնլիս ծառի կուշտը:

Մինչու ինքը ավի եննիցն էր, Բալաբեգի նինած ծառին ա մոտ-
կանըմ մին արչ: Բալաբեգի արինը եռ ա կնլիս, ծառիցը թըռնըմ ա
հու արչի նհետ կոխ կենըմ:

Արչը, որ տենըմ ա Բալաբեգի ուժը, հոտը առնըմ ա, ասըմ
ա.—Աղամորթի՛, տո՛ւ կարալ չիր ինձ հախտիլ, համա հախտեցիր,
քանիչ որ իմ մոր կաթն ես ծըծել, մեզ նհետ հաղ արել: Բալաբեգը
կլխի յա ընգնըմ, որ էտ արչը ուրն ախպերացուն ա, ըսկսըմ ա
նհետը հաղ անիլը, ոնց որ մին վախտ հաղ էր անըմ:

Ավչին, հենց որ տենըմ ա՝ Բալաբեգը հեսա մին արչի նհետ կոխ
ա կենըմ, թըվանգը քաչըմ ա, թն արչին ըսպանի, Բալաբեգը թողըմ
չի, ասըմ ա.—էս արչը իմ ախպերացուն ա, ես ըստրա մոր կաթն
եմ ծըծել, ըստրա նհետ մեծացել: Ինձանա քե ամանաթ, ըստրանա
եղը ոչ մին արչի ծեռ չըտաս, բո՛ւրդան ախպորցըս էլ կըսպանես:

Ըտանա եղը իշքան երկուսով ավի են քինըմ, ավչու վեքը ալչու
յա ընգնըմ, անըհնալը մին ավ ա ճանգն ընգնըմ, չիլնկըմ ա, պերըմ
տուն, համա Բալաբեգը ինչ ըսպանըմ ա, տալիս ա արչերին, դըչե-
րին հու կելերին: Սըհենցութունով աժդահա տըղամարթ տանն՝
Բալաբեգը հորացեղի փեչնգն ա սըվորըմ:

Հերացեղը Հա ուզում ա Բալաբեգին փրսակի, Հա մերն ասում ա, թն Հնյն խոխա յա, մինչու մին օր էլ ավչին ծանդրը Հիվանդանում ա Հու մեռնում, կնիկն էլ եննիցն ա Հոքին տալիս: Որ ասում են՝ կարկուտը տրված տեղին ա տալիս, սուտ չի: Բալաբեգը էլՀամ մընում ա եթիմ, կլիսը վեր ա ունում, ուրան տալիս քար ու քոլին: Ըսկսում ա ընդեղ ապրիլը, ուրան արչերի Հու կեւերի նՀեստ:

Օրերից մին օր էլ, ավի տոնս եկած վախտը, տենում ա մին ծիավոր ա ման կնիս քոլումը:

Կանչում ա. —Ո՞վ ես, Հեյ, մին մո՛տ եկիր:

Ծիավորը ջուղար չի տալիս:

Բալաբեգը Հերսոտվում ա, մին ծառ ա քոքահան անում, որ տա ծիավորի կրխտվը, ստեղ ծիավորն ասում ա. —Հերսըտ քե՛ պահի, Հնյն տոն ասա՛ տենամ՝ ո՞վ ես, ի՞նչ ես շինում մեր քոլումը, էդո քե ջուղար կըտամ:

—Ես ավչի Բալաբեգն եմ, էս քոլն էլ ավչունն ա, բա քու անումը ի՞նչ ա:

Ծիավորը ծոցիցը մին դնստն մանիչնակ ա Հանում, նըշանց տալի:

—Ո՞ւմ ժնոանգն ես, —Հըրցընում ա Բալաբեգը:

Ծիավորը մին ծառ ա նըշանց տալի:

—Բա ինչի՞ ես ման կնիս:

Ծիավորը մին կրխտարի պոզ ա նըշանց տալիս:

Բալաբեգը կլիս յա ընգնում, որ ծիավորը ախճիկ ա, անումն էլ՝ Մանիչնակ, որ Հերը Մառուկ թաքավորն ա, ինքն էլ կրխտարի յա ման կնիս:

Էն սըՀաթին մին եղնիկի ծնք ա փրոնում, փեչքեչ տալիս ծիավորին, ծիավորն էլ ուզում ա մին պոռը ոսկի տա Բալաբեգին, Համա վեր չի ունում, ասում ա, ոսկին քոլումը կին չունի, ինչի՞ս ա Հարգավոր:

Թաքավորի ախճկա սիրտը թոնդումը կըպնում ա տղին: Դե ոնց չըկըպնեւ, դո՞ւզ ա՛ ախկադ ավչի էր, Համա արեւով էր, բույ ու բուսաթը՝ չիմչատ, ունքերը՝ էրկու կեռ յաթաղան, աշկերը՝ փրսպըղան աստըղնի, մազերը՝ խուճուճ, դե սիրտն էլ՝ վախին բեխմբան, պարի:

Ախճիկն էլ Բալաբեգին ա տուր կնիս, Համա ոխակ չի անում, պան ասի, չունքի գիղում էր ընդրա ով ինիլը:

Ըտենց էլ ուրո՞ւր աշկ տիրած պըժանվում են: Համա դե մեր պապերը մին դո՞ւզ խոսկ ունեն. «Մին առվով, որ ճո՞ւրը քինացել ա, էլՀամ պիղի քինա՞»: Բալաբեգը Մանիչնակին մին անքամ էլ ա ունստ կնիս քոլումը մինն ու մինակ:

Հըրցընըմ ա, թն էս անքամը հուր ա քինըմ, ախճիկն էլ ասըմ ա.—Իմ հերը մին նախշուն բաղ ունի, էտ բաղըմը մին խընձորի ծառ կա, որ համանչն ոսկի պըտուղնի յա տալիս: Համա աման քըչեր էտ ծառի ոսկի խընձորնին պակսըմ են: Ով ա կողանըմ, ոչ ով կալըմ էր գիղմը: Էրկու ախպեր ունի նորաթինա զարավուլ ին կաղնըմ, վերչը տենըմ են, որ մին ոսկիթեփուռ զուշ ա կնլիս, կողանըմ: Ուզըմ են փըռնեն, անջաղ մին թեփուռ ա ընգնըմ ծեռքերնին: Պերըմ են հորըս կուշտը, հերըս ասըմ ա. «Թն էս զըչի թեփուռն էսքան ղանչանգ ա, բա ինքն ի՞նչ կինի: Քինանցք ախշարքից ախշարք մա՛ն եկեք, քըթե՛ք էտ զըչին, պերե՛ք: Ով զուշը պերավ, ընդան էլ կըտամ իմ մալ ու մոլըք»: Ախպերնիս էլ քինացել են զուշը պերիլի: Քինանլից առաջ մին աման կաթ ին տիրել իմ օթաղըմը հու ասել. «Աման օր ամանին կը եշես, թն կաթը սիպտակ ինի, գիղմ՛, մենք սաղ-սալամաթ ենք, թն կարմիր ոննգի իլավ, գիղմ՛, փորցանքի մեջ ենք, մին պա՛ն մըտածի»: Ըսօր կաթը կարմիր ոննգի էր, ես էլ տոնս եկա, քինամ տենամ՝ ախպորցըս ինչ ա իլել:

—Թաքավորի ախճի՛կ Մանիչանկ, քե էրկու ախպեր չունես, իրեքն ա, ընդանց քոմանգ քինանլի նորաթը քունը չի, իմն ա, ես կըքինամ: Ա՛ն էս տանանկը, տա՛ր տուն: Աման օր կը եշես, թն որ փըսպըղաց, գիղմ՛, որ կոռծերըս աչող ա, թն որ ժանգոտած իլավ, գիղմ՛, որ ես էլ կամ ոչ.—ասըմ ա Բալաբեգը, Մանիչանկին ետ զըրկըմ, ինքը քինըմ ուրն արչ ախպորցը կուշտը, թն՝ բա ասիլ չեք, սըհենց ու սըհենց: Ես քինըմ եմ ոսկիթեփուռ զուշը պերիլի:

—Էտ շատ տըժմը կոռծ ես փըռնել,—ասըմ ա արչ մերացեղը,—համա դե որ քինըմ ես, լըսի՛, թն ինչ եմ ասըմ: Քոլըմը ապըրըմ ա մեծ Թողլիգոթրանը, ընդրան տոն շատ ես լնվութուն արել, համանչն ավի միս ես տըվել, մ՛հի քինն՝ կուշտը, էն քե կըտանի քու ուզած տեղը, համ էլ թնհըր կասի, թն ոնց ծեռք քըցես ոսկիթեփուռ զուշը:

Բալաբեգը քինըմ ա Թողլիգոթրանի կուշտը, պատմըմ ուրն ղարդը:

Թողլիգոթրանը ասըմ ա.—Շատ ես եղի եկել, ախր ըտենց ճընապա քինանլի մհար շատ եմ պառավ, ուժըս հատել ա, համա դե ղարդ մի՛ անիլ: Տոն անըմով ավչի ես, քոլիցը օխտը ալապազտրակ ես սըպանըմ, օխտն էլ վիրու էժ, տասնըչորս ղառինի մեջ ճուր ես լըցնըմ, պեռնըմ ինձ, տոն էլ նըստըմ ես վըրես: Եփ կասեմ՝ ղա՛, սիֆտիցը ալապազտրակների ջամդանքը կըտինես պերանըս, եղո վիրու էժերի, եփ կասեմ՝ ղո՛ւ, ղառինով ճուրը կըքըցես պերանըս:

Բալաբեգը ասածնին անըմ ա, պեռնըմ Թողլիգոթրանին, ինքն էլ նըստըմ, էս էլ թեքըր պանց ա անըմ, թըռնըմ: Ղա՛ ասիլիս՝ միսն

ա քըցըմ, դո՛ւ ասիլիս՝ ճո՛ւրը: Սըհենց կալիս են հըսնըմ ոսկիթե-
փուռ դըշի ապրըմ տեղը:

Բալաբեզը տենըմ ա՝ հեսա ոսկի ծառի վըրեն ոսկիթեփուռ
դուչն ա նըստած:

Թողլիգոթրանը ասըմ ա.—Դո՛ւզ ա դուչը շատ ա նախշուն, հա-
մա պո՛ւնը էլըթեթարին ա, լավ միտըտ պահի: Եփ դըշին փըռնիլի
ինես, սայաղ կինես, որ պո՛ւնին կըպնես ոչ: Քինա՛, Աստոծ քե նհետ:

Բալաբեզը կամանց-կամանց մոտկանըմ ա ոսկի ծառին, ծեռը
մեկնըմ ա, որ դըշին փըռնի, բո՛ւրդան ծեռը կըպնըմ ա պո՛ւնին, հա-
զար տեղից զանգանկին ըսկսըմ են ծլընգալը, էն սըհաթին ժողո-
վուրթը վըհաքվըմ ա, կո՛ղին փըռնըմ, տանըմ թաքավորի կուշտը:

Թաքավորն ասըմ ա.—Թա՛ մինչու լո՛ւսը պանցվիլը ինձ մհար
պերես ոսկի ծին, էն վախտը ոսկի դուչն ո՛ւրա՛ ոսկի դափնազուվը քե
փեչքեչ:

Ինչ արած, Բալաբեզը ռազի յա կենըմ:

Հենց պալատիցը տո՛ւս ա կալիս Թողլիգոթրանը կաղնըմ ա
կոխկին հու նախատըմ.—Կարացիր ոչ թա՛շախուստին տո՛ւրո՛ւր
կա՛ս, պո՛ւնին կըպնես ոչ, մին կոռծը էրկու շինեցիր, համա չարեն
ի՞նչ, նըստի՛ մեչկիս, քինանք ոսկի ծիան քամակիցը: Համա միտըտ
պահի՛, եփ ծին կո՛միցը հանիլի կինես, մըղայիթ կաց, որ ջըլավին
ծեռ չըտաս:

Աչկի մին ճըպպոցըմը Թողլիգոթրանը Բալաբեզին հըսցընըմ ա
տեղ, ինքը մնըմ ա տո՛ւնը, Բալաբեզին դըրկըմ ա կո՛մը՝ ծին տո՛ւս
պերիլի, համ էլ ասըմ ա.—Ասածըս մըտահան չանես, հա՛, ջըլավին
ծեռ չըտաս:

Բալաբեզը մըննըմ ա կո՛մը, համա ոնց անըմ ա, անըմ չի, ծեռը
էլհա՛ կըպնըմ ա ջըլավին, էլհա՛ հազար տեղից զանգանկին ըսկսըմ
են զընգզընգալը, ժողովուրթը վհաքվըմ ա, կո՛ղին փըռնըմ, տանըմ
թաքավորի կուշտը:

Թաքավորն ասըմ ա.—Ըստեղան օխտը մանգիլ տենը մին թա-
քավոր ա ապրըմ, էտ թաքավորին էլ մին նախշուն ախճիկ ունի,
թա՛ մինչու լո՛ւսը պանցվիլը պերես, ծին էլ, ո՛ւրա՛ ոսկի ջըլավն էլ՝ քե
փեչքեչ, թա՛ չէ՛ կլոխտը կըտրիլ կըտամ:

Բալաբեզը, ճարը կըտրած, ասըմ ա՝ կըպերեմ:

Թողլիգոթրանը էլհա՛ յա ըսկսըմ թո՛ւք ու մուր թափիլը
Բալաբեզի կըլխին.—Ա՛յ տըղա, շատ բաշարմազ ես, է՛, ախըր բոյ
ու բուսիտ եչիլիս մարթի խելք ա քինըմ, համա կըլխըմըտ խելքի
թիքն ասածը կա ոչ: Բա քե ասել չի՞, մըղայիթ կըկենաս, ջըլավին
ծեռ չըտաս: Մ՛հի էլ մին կոռծը իրեքը տանա՛վ: Էս անքամը կարալու

չեմ քե տեղ հրացընեմ, բիզարել եմ: Համա որ օխտը ռխճար ճարես, իրեք տիկ էլ ճո՛ւր, կրտանեմ:

Բալաբեգը Թողլիգոթրանի ասածնին ճարեմ ա, տինըմ ղըչի մեչկին, ինքն էլ նստըմ հու թրոնըմ են:

Ղուշը հենց որ «ղա՛» յա անըմ, մին ռխճար ա քցըմ ղըչի պերա-նը, «ղո՛ւ» ասիլիս էլ՝ մին տիկ ճո՛ւր:

Հենց որ հրանըմ են տեղ, Թողլիգոթրանն ասըմ ա.—Տո՛ւ ըստեղ սպասի՛, էս անքամը ես եմ քինալու:

Բալաբեգը մին կարքին նափաճ քաշած չի ինըմ, եփ Թողլիգոթրանը ետ ա տանըմ թաքավորի ախճիկն էլ նհետը:

Ղըչի մեչկին նստիլն ու տեղ հրանիլը մին ա ինըմ, Թողլիգոթրանն ասըմ ա.—Թաքավորի՛ ախճիկ, տո՛ւ ստե՛ղ կաց, մենք քինըմ ենք ոսկի ծին պերենք:

Հենց մոտկանըմ են պալատին, Թողլիգոթրանը տանըմ ա մին ղաչանգ ախճիկ հու Բալաբեգին ասըմ ա.—Ինձ տա՛ր թաքավորի կուշտը, տո՛ւր ուրան ոսկի ծին ու ջըլավը ուզի՛: Հենց որ տվավ, կըկանա թաքավորի ախճըկանն էլ կըտինես թանքիտ, կըքինաք: Մնացածը քու կոռծը չի:

Թաքավորը հենց ա գիղըմ՝ Բալաբեգի պերածը թաքավորի ախճիկն ա, ծին ուրան ջըլավովը տալիս ա ընդրան, ախճըկանը ղըր-կըմ ուրան օթաղը: Բալաբեգն էլ ծին նըստըմ ա, կնլիս իսկական թաքավորի ախճըկանը տինըմ թանքին, ճընապա ընգնըմ:

Երգրորթ թաքավորի պալատին հըսած ոչ՝ տենըմ են Թողլիգոթրանը հեսա ստեղ ուրանց ա սպասըմ: Էլհա ախճըկանը ոսկի ծիան նհետ թողըմ են ըստեղ, ուրանք քինըմ: Թողլիգոթրանը էս անքամը տանըմ ա ոսկի ծի հու մընըմ են ամարաթը:

Ըստեղ էլ Բալաբեգը ծի տանած Թողլիգոթրանին փոխըմ ա ոս-կիթեփուռ ղըչի նհետ հու թանգան ճընապա ընգնըմ՝ ոսկի ծին նըստած, թաքավորի ախճիկը թանքին, ղուչն ուրան ղափանգովը կոքըմը:

Շատ են քինըմ, թան քիչ, հրանըմ են հենց էն քուլը, շտեղ Բալաբեգն ա ապրիլիս ինըմ:

Թողլիգոթրանը որ ընդանցից չոտ ա տեղ հըսած ինըմ, առաչ ա կնլիս հու ասըմ.—Բալաբե՛գ, մհի էլ իմ օքնութունը պետկտ չի, սըհենց ժո՛չ ու քոչվիթով քինա՛ թաքավորի կուշտը, համա ին-ձանա քե ամանաթ, ճընապին ոչ մին տեղ քնես ոչ, հա՛, լնավ մի՛տըտ պահի՛ քնես ոչ:

Բալաբեգը ղուշը ղափանգովը վեր ա ունըմ, ախճըկանը նըս-տըցնըմ ոսկի ծին, ինքը ջըլավը փրոնըմ հու ճընապա ընգնըմ:

Մինչու քըչերվա կեսը Բալաբեգը մին թահրոփ ուրան պահում
ա, քնում չի, համա քունը գոռում ա:

Թաքավորի ախճըկանը վեր ա պերում, ծիան ջըլավը փըթաթըմ
ա կըռնովը, ուզում ա քնի, մին խըչչոց ա լըմ, Թողլիգոթըրանը վեր
ա կալիս կըչտին հու ասըմ.—Բա քե ի՞նչ ի թահիչուր արել, բա տո՛ւ
արչի կաթ չես ծըծե՞լ:

Բալաբեգը նորից ա ճընապա ընգնում, համա լիսատեմին էլ կա-
րում չի տիմանա, թանգան մին ծառի տակի տեղ ա չինում, ծիան ջը-
լավը փըթաթըմ կըռնովը, ղանփանց էլ տնում կըլիսատակին հու քնում:

Տո՛ւ մի ասիլ, էտ ծառը Մանիչակի ախպորցիցը մինն ա ինում,
կոխկին էլ՝ էն մինը: Բալաբեգի քնիլն ու էտ ծառերի մարթ տաննալը
մին ա ինում: Էրկու ախպերը Բալաբեգին հեխտում են, ախճըկանը,
ղանփանց ու ծին վեր ունում, կալիս հոր տունը:

Ծառուկ թաքավորն ախշաբքովը մին ա տանում, եփ տենում
ա ուրա տըղոցը սաղ-սալամաթ, մեծ քեփ ա սարքըմ, համա էտ
քեփին Մանիչակը նըստած ա ինում չանգի պես մոըխկած: Մինչու
ախպերանց կալը Բալաբեգի ղամեն փըսպըղալիս ա ինում, համա որ
ախպերնին կալիս են, ղամեն ժանգոտում ա, Մանիչակն էլ կլիս յա
ընգնում, որ Բալաբեգի կլխին հենց ախպերնին են փորցանք պերել:

Թո ստանք ուրանց քեփն անեն, մենք խանքորը տանք
Բալաբեգիցը:

Թողլիգոթըրանը ռավոտը չոտ Բալաբեգի ռանգովը թոնիլիս ա
ինում, մին էլ տենում ա՝ Բալաբեգը տափին մեկնված ա, կոխկին էլ
ո՛չ ախճիկը կա, ո՛չ ծին, ո՛չ էլ ղանփանց:

Վեր ա կալիս, տենում, որ վըրեն նափաա չըկա, ջանիլ դարա-
ղուչներին դըրկըմ ա անմահական ճըրի եննա, ինքը թևերը փոքըմ
Բալաբեգի վրեն, որ արևը էրի ոչ:

Ղըչերը կալիս են, որը հըսնում ա, կնդիչիցը մին քանի կաթ ճո՛ւր
ա քցըմ Բալաբեգի վրեն, կլխին, իրեսին, հենց որ պերանը պացվըմ
ա, մին քանի կաթ էլ պերանն են քցըմ հու կենթանըցնում:

Թողլիգոթըրանն ասըմ ա.—Ստանա եղը տո՛ւ օլո՛ւմ չունես:

—Մե՛ծ Թողլիգոթըրան, տափից երգինք քեզանա չնորակալ եմ:
Համա գիղըմ չեմ լավութունիտ տակիցը ոնց եմ տո՛ւս կալու:

—Վախտին տո՛ւ էլ մեզ ես լավութուն արել, մինըս մինի պարտ
չենք:

Բալաբեգը վեր ա կենում, կալիս Ծառուկ թաքավորի քաղաքը
հենց էն վախտը, եփ թաքավորը ուզըմ ա ուրա թաքավորութունը
թողա ժանանգներիցը մինին, համա գիղըմ չի՝ որին թողա, ոսկի-
թեփուռ դուչը էրկուսով են պերած ինում:

Հենց էտ վախտը Մանիչակը տենում ա, որ Բալաբեգի ղամեն էլ հա՛

առաջվա պես փրսպրդում ա, ուրխանում ա, որ ջնհիլ-ջիվան էն տըղեն փորցանքից պըրծել ա, հուր որ ա ուրան մասի մին խնարար կըտա:

Թաքավորութունի մեծամեծնին հենց վըհաքվըմ են, որ Թաքավորի նհետ մըսըհաթ անեն, Թն տըղորցիցը որն ա արժանի Թախտին, Մանիչանկը մեջլիսին ասըմ ա.—Պալատի առաջի բաղըմը մին մեծ քար կա, էտ քարի մեչին խըված մին Թուր կա, ով կարա էտ Թուրը քաշի հանի, Թող էն էլ Թաքավոր տանունա:

Էրկու ախպերներիցը ոչ մինը կարըմ չի Թուրը մին վերչոկ էլ ա քաշեն տոնա:

Մանիչանկն ասըմ ա.—Որ ըտենց ա, Թո ուրանց պերած դըչին երբիլ տան, որը կարաց, էն էլ կինի Թաքավոր:

Ըստեղ էլ ախպորցը խոփը քարի յա տեմ ընգնըմ: Ղուչը երբըմ չի:

Ոսկի ծին էլ պերիլիցը եղը ոչ մինին Թողըմ չի մոտ կն, եմ չի ուտըմ: Կլոխը կախ ախոռի առաջին նըստըմ ա, մնըմ:

Մին էլ Թաքավորին խնարար են պերըմ, Թն մին ալչի ուզըմ ա մեջլիսըմը մին պան ասի:

Բալաբեգին պերըմ են մեջլիս, ասըմ ա.—Ծառո՛ւկ Թաքավորն ապրած կենա, լսել եմ, որ քու կոմըմը մին ոսկի ծի կա, եմ չի ուտըմ, Թն կըթողաս, էտ ծին ես կըրեջնրեմ:

Ղուլլուղչիքը Բալաբեգին հենց պերըմ են կոմի առաջը, ծին մեչ դոլիցը խըրխընջըմ ա: Բալաբեգը մըննըմ ա կոմը, ծին մոտթը մեկնըմ ա Բալաբեգին, էն էլ սկսըմ ա Թոնմարիլը հու եմ տալը:

Ղուլլուղչիքը խնարարը տանըմ են Թաքավորին, Թն սըհենց ու սըհենց:

Թաքավորը Բալաբեգին Թնգնդան կանչըմ ա պալատ, հըրցընըմ.—Որ ըտենց հոնարի տեր ես, մին ղուլլուղ էլ պետմա անես: Իմ պապը ուրն Թուրը կոխել ա մին մեծ քարի մեչ, ոչ ով կարըմ չի հանի, տոն պետմա հանես:

—Դե որ ասըմ ես, ով կարա քու խոսկիցը տոն կն, էտ ասածըտ քարը շտե՞ղ ա:

Ծառուկ Թաքավորը ուրն ննգիր-վնգիրներով Բալաբեգին պերըմ են քարի կուշտը:

Բալաբեգն ասըմ ա.—Բա ստեղ իչ կա, որ կարըմ չեք հանիլ:

Մոտկանըմ ա ծեռը քցըմ հու անըհանը Թուրը հանըմ:

Ջիմըմ մնըմ են աչկերնին չոած:

Էտ վնգըմը Մանիչանկը վազ տալով կնիս ա փըթաթվըմ Բալաբեգին հու հորը ասըմ.—Ա՛հ եր, սրտիս այան էր, որ ոսկիթեփուռ դուչը պերիլը տըղորցըտ հոնարը չէր, էս տըղի հոնարն էր, համա գիղըմ չի, որ փորցանքից էսքամ չոտ կըպրծնի:

Թաքավորը Բալաբեգի ճակատը պաշնմ ա, նհետը պերըմ պալատ:

Հենց մըննըմ են էն օթաղը, շտեղ ղըչի ղանփանգն էր, ղուչը սկսըմ ա ծվլալը, եղո մարթի լոնգվով ասըմ ա.— Ծառո՛ւկ թաքավոր, տո՛ւ գլանքըմըտ ոչ մինին փխտութուն չես արել, համա Բալաբեգի օրը սև ես արել: Բալաբեգը Նշան թաքավորի տըղեն ա, էն թաքավորի, որի թախտին մըհի նըստած ես: Հալամ իրեք ամսական էլ ա կար ոչ, եփ Նշան թաքավորը մեռավ, տո՛ւ տըղի խընձարուրը տարար թողացիր քոլըմը, ինքըտ տանաթ թաքավոր: Բալաբեգին մին արչ մերութուն արավ, էղո էլ մին ավչի վեր կալավ, շահեց-պահեց, մինչու ինքն էլ մեռավ: Բալաբեգը ոսկի սիրտ ունի: Ախճըկանիցըտ գիղալով, որ ճուխտ տըղեքըտ փորցանքի մեչ են ընգել, կարացել չեն ոսկիթեփուռ ղուչը պերեն, ընդան ղըրկեց տուն, ինքը քինանց հավարներին: Քինանց շատ չըրչարվեց, համա համ ղուչը պերավ, համ էլ մին թաքավորի ախճիկ ու մին ոսկի ծի էլ վըրանտիր: Ետ տանունալից քունը հախտեց հու քնեց մին ծառի տակ, էտ ծառը տըղորցիցըտ մինն էր, կոխկինն էլ՝ էն մինը: Ջինն էր ընդանց ծառ չինել, մինչու մին անմեղ հոքի քնի ընդանցից մինի տակին: Բալաբեգի քնիլը տըղորցըտ թիլիսիմն էր: Թանգան մարթ տանան, համա մուխաննաթին, ուրանց պարերարին հեխտեցին, ինձ էլ, թաքավորի ախճըկանն էլ պերան ամարաթը: Համա դե ում ճակատին ինչ կիրած ա, էն ինիլ վա, ճակատակիրից պըծում կա ոչ: Բալաբեգին ղըչերը սըղըցրան, որ ուրան հոր թախտին ինքը նըստի: Սըհենց պաներ:

Ծառուկ թաքավորն ու երկու ախպերնին չոքըմ են Բալաբեգի առաչին, դաչանք անըմ, թողութուն խընթըմ:

Բալաբեգն ասըմ ա.— Դո՛ւ ա, ես արչի կաթ եմ ծըծել, համա մարթից եմ պըտըկվել, էն էլ թաքավորի գանմից: Ծառուկ թաքավորը քանի սաղ ա, կընըստի ուրան թախտին, ոսկի ծին ուրան ջըլավովը՝ մին ախպորըս, ինձ հետ պերած թաքավորի ախճիկն էլ՝ մին ախպորըս, Մանիչանն էլ թան ուզի, կըտանան իմ կողակիցը:

Սըհենց էլ ինըմ ա: Սխտն օր, օխտը քըչեր հըրսանիք են անըմ, Բալաբեգը տանըմ ա Ծառուկ թաքավորի փեսեն հու աչ կուռը: Ոսկիթեփուռ ղուչն էլ ընդրանց կլխին ջուռա-ջուռա երքեր ա ասըմ: Ապըմ են սերով ու խաղաղութունով:

Ասըմ են՝ Ծառուկ թաքավորի մեռնիլից եղո Բալաբեգն ա տանըմ երգրի թաքավորը:

Սըհենց գորավոր պան ա ճակատակիրը:

Աստանա ոսկի խնձոր չեմ ուզըմ, թան կըրմըրկենի վեր թափի, մենք էլ մեր պաժինը ստանանք: Ամմեն: